

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

Nr.E02-3

2012.gada 13.janvārī

(Prot. Nr.3, 3.§)

**Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas
soda uzlikšanu
„Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas
1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu
Latvijas Atslēgmeistaru brālības darbībās”
Nr.p/11/03.02./14**

Konkurences padome saskaņā ar Atslēgmeistaru profesionālās darbības tirgus uzraudzībā (turpmāk – Uzraudzība) konstatēto, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu un 24.pantu, 2011.gada 15.jūnija sēdē nolēma ierosināt lietu Nr.p/11/03.02./14 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Latvijas Atslēgmeistaru brālības darbībās” (turpmāk - Lieta).

Tika organizētas Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.un 3.punktā paredzētās izmeklēšanas darbības (turpmāk – Apmeklējums) pie Latvijas Atslēgmeistaru brālības (turpmāk – LAB) un SIA „SINEGA”. Tika aptaujāti atslēgmeistari, kuri strādā šādās komercsabiedrībās - SIA „ORSINO”, Individuālais komersants J.M. Aizkraukles „Atslēgu serviss” (turpmāk – Individuālais komersants J.M.), SIA „SOLO-F”, SIA „Pinkortī”, U.K. individuālais uzņēmums Tukumā „Atslēga IU”, P.T. individuālais uzņēmums „ARTIS”, SIA „ESO Balt”¹, kā arī LAB.

Latvijas Atslēgmeistaru brālība reģistrēta biedrību un nodibinājumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40008029358, juridiskā adrese: Amatu iela 5, Rīga, LV-1050 (faktiskā atrašanās adrese: Brīvības iela 136, Rīga, LV-1012).

¹Skatīt <http://www.drosamaja.lv/?ct=bied>

Tirgus dalībnieki nav izmantojuši Konkurences likuma 26.panta septītajā daļā paredzētās tiesības desmit dienu laikā no vēstules saņemšanas iepazīties ar lietas materiāliem, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.

Izvērtējot Iesniegumā ietverto informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. LAB Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpums

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu „*Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšana jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem*”.

Konkurences likuma 1.panta 6.punkts nosaka, ka „*konkurence ir potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū*”. Sāncensība nenotiek un konkurence ir mazināta LAB ietvaros, ja konkurenti saskaņo savus plānus vai dara tos zināmus viens otram. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem – katram tirgus dalībniekam sava komerciālā politika jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet ne tikai no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas, bet arī no Eiropas Savienības Tiesas un Latvijas tiesu prakses².

Ekonomiskās darbības konfidencialitāte ir būtisks konkurences elements. LAB ieteikto cenu lapas izstrāde ir LAB lēmums. LAB lēmuma mērķis bija ekonomiskās konfidencialitātes mazināšana attiecībā uz atslēgmeistaru profesionālās darbības pakalpojumu cenas noteikšanu LAB biedru starpā (lai kādā formā tas tiktu darīts). Šāds lēmums spēj veicināt citu konkurences elementu vājināšanos, jo neveicina nepieciešamību uzlabot pakalpojuma kvalitāti un/vai darba efektivitāti, samazinot ar to saistītās izmaksas un var rasties situācija, kad konkrētā pakalpojuma cena var neatbilst tā patiesajai tirgus vērtībai kvalitātes un resursu patēriņa ziņā.

Lai konstatētu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegtās vienošanās pārkāpuma tiesisko sastāvu, nav nepieciešama seku konstatācija. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka ir pietiekami konstatēt mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci un nav nepieciešams izvērtēt vienošanās radītās sekas, ja vienošanās mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Saskaņā ar konkurences tiesību normām, ieteikt/rekomendēt pārdošanas cenas var tikai vertikālo vienošanos gadījumā, ja saimniecisko darbību veic dažādos tirdzniecības līmeņos, kas Lietas kontekstā nav konstatējams.

Ņemot vērā augstāk minēto normatīvo regulējumu un izvērtējot Lietā iegūtos faktus, Konkurences padome secina, ka šajā gadījumā izpildās visas aizliegtas vienošanās tiesiskā sastāva pazīmes:

- 1) vienošanās ir notikusi starp vienā saimnieciskās darbības līmenī esošiem tirgus dalībniekiem - atslēgmeistaru pakalpojumu sniedzējiem LAB ietvaros;
- 2) mērķis – kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp atslēgmeistaru pakalpojumu sniedzējiem - konkurentiem, šajā gadījumā pārkāpums izpaužas kā rekomendējamo cenu noteikšana par atslēgmeistaru pakalpojumiem LAB ietvaros un konkurence jeb sāncensība tiek ierobežota.

² Skatīt LR Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 29.jūnija sprieduma Nr.SKA-234/2009 lietā Nr.A42426505 18.punktu

2. Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „*konkrētais tirgus – konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu*”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „*konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt ar šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības*”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „*konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām*”.

Konkrētā ģeogrāfiskā tirgus definīcija norāda uz tirgus dalībnieku ģeogrāfisko izvietojumu – teritoriju, kurā attiecīgie tirgus dalībnieki ir iesaistīti preču piegādē vai pakalpojumu sniegšanā. Šajā teritorijā konkurences apstākļi ir pietiekami līdzīgi un to var nošķirt no pārējām teritorijām.

LAB biedri ir viena un tā paša konkrētā tirgus dalībnieki, t.i., LAB apvieno vienas profesijas pārstāvjus un sniedz vienus un tos pašus pakalpojumus atslēgmeistaru profesionālās darbības jomā.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas praksi, lai konstatētu aizliegtas vienošanās pārkāpumu, nav nepieciešams definēt konkrēto tirgu³.

Līdz ar to, ņemot vērā iepriekšminēto, Konkurences padome uzskata, ka konkrētajā gadījumā pie esošajiem apstākļiem un saskaņā ar Konkurences padomes turpmāk secināto konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgus definīcijas var tikt atstātas atklātas.

3. LAB un tās biedri

Saskaņā ar LAB Statūtu 2.1. punktu biedrības mērķis ir „*veicināt amatniecību valstī, sekmēt augstu atslēgmeistara aroda profesionālā līmeņa sasniegšanu, aizstāvēt un pārstāvēt amatnieku intereses dažādās valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī ārvalstīs*”. LAB un SIA „Anko Security” 05.11.2010. sarunu protokolā norādīts, ka LAB apvieno biedrus, kas strādā ar dažādām slēdzenēm. LAB katru gadu organizē sanāksmes, kurās tiek apspriestas problēmas, bet to risināšana nenotiek valstiskā līmenī (nepieciešama licencēšana, kontrole). LAB nenodarbojas ar tirdzniecību. LAB ietvaros tiek īstenota apmaiņa ar profesionālajām zināšanām un arī palīdzības sniegšana (profesionālais atbalsts).

Saskaņā ar LAB Statūtu 4.1. punktu „*par biedrības biedriem var būt fiziskas personas un Latvijā reģistrētas juridiskās personas*”. Konkurences likuma 1.panta 11.punkts nosaka, ka „*vienošanās ir divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, kā arī lēmums, ko pieņēmusi reģistrēta vai neregistrēta tirgus dalībnieku apvienība (asociācija, savienība u.tml.) vai tās amatpersona*”. LAB biedri ir viena un tā paša konkrētā tirgus dalībnieki, t.i., LAB apvieno vienas profesijas pārstāvjus un sniedz vienus un tos pašus pakalpojumus atslēgmeistaru profesionālās darbības jomā.

Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punktam tirgus dalībnieks ir jebkura persona, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Eiropas Savienības Tiesas prakse ir nostiprinājusi viedokli, ka profesionālā asociācija ir jāuzskata par uzņēmumu apvienību Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta kontekstā, kad tā pieņem noteikumus, kas nostiprina profesijas pārstāvju pausto nodomu par konkrēta uzvedības veida īstenošanu to ekonomiskajās darbībās. Saskaņā ar visu iepriekš minēto LAB ir atzīstama par tirgus dalībnieku apvienību.

³ Skatīt lietas T-62/98 Volkswagen AG v Commission of the European Communities 230.paragrāfu

Fiziskās personas, strādājot pie noteikta komersanta, faktiski netieši pārstāv šī komersanta intereses attiecīgajā jomā. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas praksei, par tirgus dalībnieku var tikt atzīta arī fiziska persona, kura individuāli veic savu saimniecisko darbību konkrētajā tirgū. Saskaņā ar izveidojušos Eiropas Savienības Tiesas praksi par uzņēmumu uzskata katru vienību, kas iesaistīta ekonomiskā darbībā, neatkarīgi no tā, kāds ir tās tiesiskais statuss un veids, kādā tā tiek finansēta⁴. Jebkura aktivitāte, ko veido preču vai pakalpojumu piedāvāšana dotajā tirgū ir ekonomiska aktivitāte.⁵ Atslēgmeistari piedāvā pakalpojumus, par tiem saņemot atlīdzību. Tādējādi tie veic ekonomisko darbību un tādēļ ir uzņēmumi Līgumā par Eiropas Savienības darbību 101.panta kontekstā. Tā kā Konkurences likuma tiesību normas ir saskaņotas ar Eiropas Savienības tiesību normām⁶, līdz ar to tirgus dalībnieka jēdziena interpretācijā var izmantot Eiropas Savienības Tiesas atziņas.

LAB un SIA „Anko Security” 05.11.2010. sarunu protokolā norādīts, ka šobrīd biedrībā ir apmēram 20 biedru. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju⁷, meklējot atslēgvārdu „atslēgas”, var atrast vairāk kā 100 dažādas komercsabiedrības, kas varētu sniegt dažādus atslēgmeistaru pakalpojumus, taču šis publiski pieejamais apkopojums nav uzskatāms par pilnīgu, jo papildus komercsabiedrībām, atslēgmeistaru pakalpojumus sniedz arī individuālie komersanti, kuri visbiežāk publiski pieejamos reģistros nav atspoguļoti. Turklāt bez LAB tirgū darbojas arī Latvijas slēdzeņu atslēdznieku ģilde. Konkurences padome no internetā vietnē <http://www.drosamaja.lv/?ct=bied> pieejamās informācijas konstatē, ka LAB varētu būt 28 biedri (lielākā daļa no tiem ir fiziskas personas). No pieejamās informācijas iepriekš minētajā interneta vietnē nav konstatējams, uz kādu laika periodu norādītie biedri būtu uzskatāmi par LAB biedriem. Konkurences padome 2011.gada 2.decembrī no LAB saņēma atbildes vēstuli, kurā tā norādīja biedru skaitu par 2007.-2009.gadu atsevišķi. No minētās vēstules pielikumiem izriet, ka no 2007.-2009.gadam LAB biedri ir bijuši fiziskas personas – 2007.gadā – 29, 2008.gadā – 27 un 2009.gadā 23 fiziskās personas. Taču saskaņā ar visu iepriekš minēto var secināt, ka LAB sevī apvieno nebūtisku daļu no visiem atslēgmeistaru profesionālās darbības veicējiem.

Atbilstoši LAB Statūtu 4.5.2. punktam biedru ar valdes lēmumu var izslēgt no biedrības, ja „*biedrs nepilda pilnsapulces un valdes lēmumus*”. Statūtu 5.2.1. punkts nosaka, „*biedra pienākums ir ievērot biedrības statūtus un pildīt pilnsapulces un valdes lēmumus*”. LAB un SIA „Anko Security” 05.11.2010. sarunu protokolā norādīts, ka LAB nespēj ietekmēt tirgu un tirgus dalībniekus. LAB lēmumi tiek pieņemti pilnsapulcēs.

Saskaņā ar iepriekš minēto, LAB valde pieņem lēmumus un pilnsapulces, valdes lēmumu nepildīšana var būt par pamatu biedra izslēgšanai no LAB. Tā kā šīs tautsaimniecības nozares profesionālo darbību nereglamentē speciālās tiesību normas, tad biedra izslēgšana no LAB nerada ierobežojumus turpināt atslēgmeistaru profesionālo darbību.

4. LAB ieteikto cenu lapa

Ieskaitot LAB, tika aptaujāti atslēgmeistari⁸, kuri strādā šādās komercsabiedrībās - SIA „ORSINO”, Individuālais komersants J.M., SIA „SOLO-F”, SIA „Pinkorti”, U.K.

⁴ Skatīt lietas C-41/90 *Höfner and Elser v Macrotron*, 21.pagrāfu; lietas C-244/94 *Fédération Française des Sociétés d'Assurance*, 14.pagrāfu; lietas C-55/96 *Job Centre II*, 21.pagrāfu

⁵ Skatīt lietas 118/85 *Commission v Italy*, 7.pagrāfu; lietas C-35/96 *Commission v Italy*, 36.pagrāfu

⁶ LR Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 3.oktobra spriedums Nr.SKA-344/2008 lietā Nr.A42414307.

⁷ Skatīt <http://atslegas-sledzenes.zl.lv/> un <http://www.1188.lv/katalogs/meklet/Atslēgas?where=>;

⁸ Skatīt <http://www.drosamaja.lv/?ct=bied>

individuālais uzņēmums Tukumā „Atslēga IU”, P.T.individuālais uzņēmums „ARTIS”, SIA „ESO Balt”. Veicot komersantu aptauju, Konkurences padome secināja, ka viena daļa vai nu nav LAB biedri un nav nekādu saistību ar LAB (SIA „SOLO-F”, SIA „Pinkorti”, U.K. individuālais uzņēmums „Atslēga IU”, P.T.individuālais uzņēmums „ARTIS”), kā arī viens komersants atbildi nesniedza (SIA „ESO Balt”).

Atbildot uz Konkurences padomes informācijas pieprasījumiem, LAB ieteiktās cenu lapas iesniedza SIA „ORSINO” (*Ieteiktās cenas 2009*) un Individuālais komersants J.M. (*Ieteiktās cenas 2007*). Apmeklējuma laikā (05.11.2010.) pie SIA „SINEGA” tika izņemtas LAB ieteiktās cenas (*Ieteiktās cenas 2007*). Visi trīs dokumenti (ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007, LAB ieteiktās cenas 2009) ir vizuāli identiski noformēti un atšķiras gads (2007. vai 2009.gads). Uz katra no tiem ir norādīts, ka tās ir LAB ieteiktās cenas, turklāt uz katra dokumenta ir arī LAB ģerbonis un ir norādīts atslēgas nosaukums, tās vizuālais izskats, atslēgas cena un konkrētais gads, uz kuru ir attiecināmas cenu lapā norādītās (ieteiktās) atslēgu cenas.

LAB 23.02.2011. vēstulē Konkurences padomei norāda, ka LAB, pamatojoties uz statūtiem, kas reglamentē tā tiesības un pienākumus, neparedz izstrādāt vai noteikt kaut vai tikai ieteicamās cenas LAB biedriem. Vēstulē norādīts, ka katrs no biedriem ir tiesīgs pats noteikt savu cenu veidošanas politiku. Šajā vēstulē ir noliegta jebkādas cenu lapas izveidošana vai cenu noteikšanas politikas regulācija. Norādīts, ka katrs LAB biedrs ir tiesīgs brīvi noteikt savu cenu veidošanas politiku, tādējādi veicinot konkurenci tirgū. LAB amatpersonas izstrādāja cenu lapas ieteicamo vizuālo izskatu, lai LAB biedru starpā veidotu vienotu stilu, kas popularizētu šos meistarus. Attiecībā uz kontroles mehānismu, informē, ka LAB nav un pēc likuma nevar būt kontroles mehānisms cenu veidošanā, apmaiņā vai ievērošanā. Vēstulē norādīts, ka LAB nekad nav prasījis informāciju no tās biedriem par cenām. Konkurences padome LAB ir lūgusi iesniegt (ar vēstulēm 26.10.2011. un 15.11.2011.) LAB lēmumu, ar kuru nolemts izstrādāt cenu lapas (ieteicamās cenas) ieteicamo vizuālo izskatu un iesniegt pašu cenu lapas (LAB ieteiktās cenas) formu, kuru LAB amatpersonas ir izstrādājušas. LAB 2011.gada 29.novembra vēstulē Nr.LAB/N-4 tiek norādīts iepriekš minētais, ka LAB ir izstrādājis tikai cenu lapas vizuālo izskatu, kas balstās tikai un vienīgi uz personisko viedokli, un attiecīgi par to netika pieņemts lēmums.

Konkrences padome 2011.gada 2.decembrī saņēma no LAB atbildes vēstuli Nr.LAB/N-4, kur pielikumā pievienots dokuments ar nosaukumu *LAB cenu lapa 2011*. Vizuāli dokuments izskatās tieši tāpat kā Konkurences padomes Lietā iegūtie dokumenti ar nosaukumiem LAB *ieteiktās cenas 2007* un LAB *ieteiktās cenas 2009*, taču LAB atsūtītajā dokumentā ar nosaukumu *LAB cenu lapa 2011* vairs ir norādīts tikai atslēgu izskats, nosaukums, LAB ģerbonis, bet nav norādītas atslēgu cenas.

LAB biedru sniegtā informācija par cenu lapu:

1) SIA „SINEGA” 05.11.2010. darbību protokolā norāda, ka šīs LAB cenu lapas mērķis esot, lai cenas visos veikalos būtu vienādas. Šobrīd šo cenu lapu SIA „SINEGA” ir izmainījis un attiecīgi strādā pēc SIA „SINEGA” koriģētajām LAB ieteiktajām cenām (faktiski telpās uz Apmeklējuma brīdi bija izvietots dokuments ar nosaukumu *LAB ieteiktās cenas 2007* ar mainītām cenām – LAB noteiktā cena aizklāta, uz tās uzrakstīta cita cena). SIA „SINEGA” norāda, ka cenas LAB cenu lapā mainīja (apmēram pirms gada), jo LAB cenu lapa ir par 2007.gadu, šobrīd esot cita tirgus situācija. SIA „SINEGA” norāda, ka visi LAB biedri sākotnēji šīs cenas ir ievērojuši, taču, nosakot faktisko cenu, tiek praktizēta atlaižu piešķiršana. SIA „SINEGA” tirdzniecības telpās pie sienas bija izvietota informācija par atlaižu apmēriem – sākot ar pasūtījumiem virs 15 LVL tiek piešķirtas atlaides.

2) SIA „Orsino” 12.01.2011. vēstulē Konkurences padomei norāda, ka cenas savai izgatavotajai produkcijai nosaka pēc LAB ieteiktajām cenām 2009. gadā. Vēstulei ir pievienots dokuments ar nosaukumu *LAB ieteiktās cenas 2009*, kopija. SIA „Orsino”

norāda, ka cenu lapas izstrādāja SIA „Orsino” valdes loceklis un tā pēdējo reizi aktualizēta 2009. gada janvārī (pievienota SIA „Orsino” cenu lapa, kas apstiprināta 01.07.2009. un SIA „Orsino” pamatā piemēro zemākas cenas nekā LAB ieteiktās 2009.gada cenu lapā norādītās cenas). Klientam SIA ”Orsino” piedāvā atlaides, ja tiek izgatavotas 10 un vairāk vienības vienlaicīgi. Atlaides apmērs nav norādīts.

3) Individuālais komersants J.M.18.01.2011. vēstulē norāda, ka cenās tiek noteiktas saskaņā ar LAB noteiktajām cenām, kuras paši brālībā esam izvērtējuši. Faktiski piemērotās cenas tiek noteiktas vidēji par 30% zemākas. Vēstulei pievienots dokuments ar nosaukumu **LAB ieteiktās cenas 2007** (lai gan norāda, ka ir apstiprināta arī jaunāka cenu lapa) un cenu lapa, pēc kuras strādā konkrētais uzņēmums. Atlaides netiek piemērotas. Pārstāvis norāda, ka cenas nosaka koleģiāli.

Ir iegūtas divas LAB ieteikto cenu lapas – dokumenti ar nosaukumu – LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009. Var konstatēt, ka analizēto LAB biedru sniegto pakalpojumu cenas ir atšķirīgas, turklāt pamatā tiek piemērotas savas cenas un tiek noteiktas arī atlaides.

5. Konkurences padomes secinājumi

1) Aizliegta vienošanās tika realizēta, LAB amatpersonām izstrādājot dokumentus ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009. Konkurences padome secina, ka aizliegta vienošanās ir notikusi LAB ietvaros un tādēļ par pārkāpumu atbildīgā persona ir LAB. To, ka dokumentus ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009 ir izstrādājis LAB, apliecina iepriekš minēto dokumentu vizuālais noformējums, iegūtā informācija, sniegtie paskaidrojumi no tirgus dalībniekiem un LAB.

2) Ir konstatējams, ka šādas cenu lapas bija pieejamas biedriem. Saskaņā ar iegūto informāciju, un Lietā esošajiem dokumentiem ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009, kā arī no LAB biedriem iegūtās informācijas secināms, ka LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009 ir tikušas izveidotas un ir bijušas pieejamas LAB biedriem. Konkurences padome norāda, ka cenu veidošanas konfidencialitāte ir būtisks konkurences elements, kas savukārt veicina konkurenci citu elementu starpā – kvalitāte, efektivitāte. LAB ieteikto cenu izstrāde un aktualizācija un LAB ieteikto cenu pieejamība faktiski spēja veicināt arī citu konkurences elementu vājināšanos, kā arī varēja veicināt situācijas rašanos, ka konkrētā pakalpojuma cena neatbilst patiesajai tirgus vērtībai kvalitātes un izlietoto resursu patēriņa ziņā.

3) Konkurences padome no iegūtajiem faktiem secina, ka šāda prakse ir bijusi ilgstoša, un attiecas vismaz uz 2007. un 2009.gadu, kad LAB ir izstrādājis dokumentus ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009. Apmeklējuma laikā (05.11.2010.) pie SIA „SINEGA” tika izņemts dokuments ar nosaukumu LAB ieteiktās cenas 2007 un SIA „SINEGA” norādīja, ka cenas LAB cenu lapā mainīja, apmēram pirms gada, jo LAB cenu lapa ir par 2007.gadu.

4) Trīs no tirgus dalībniekiem norādīja, ka šīs cenu lapas izmanto, izstrādājot savas cenu lapas vai piemērojot tieši. Līdz ar visu iepriekš minēto un to, ka ir iegūti divi dokumenti ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 ar pamatā identiskām cenām (tās cenas, kuras SIA „SINEGA” pati nav mainījusi dokumentā ar nosaukumu LAB ieteiktās cenas 2007, ir identiskas Individuālā komersanta J.M. iesniegtajām LAB ieteiktajām cenām 2007), neapstiprinās fakts, ka LAB izstrādājis tikai ieteicamo cenu lapas vizuālo noformējumu. Kā norādīja SIA „SINEGA”, tad šīs LAB cenu lapas mērķis esot, lai cenas visos veikalos būtu vienādas, un visi LAB biedri sākotnēji šīs cenas ir ievērojuši.

5) Konkurences padome nav ieguvusi vienošanās vai konkrētajam tirgus dalībniekam saistošus norādījumus (kā, piemēram, soda sankcijas u.c.) starp konkrēto tirgus dalībnieku un LAB (neviens no aptaujajajiem tirgus dalībniekiem nav norādījis un nav iesniedzis).

LAB ieteiktās cenas tomēr nebija saistošas, jo nekas nenorāda uz to, ka LAB būtu jebkādā veidā ietekmējis LAB biedrus savus pakalpojumus pārdot tieši par to cenu, kas norādīta LAB ieteikto cenu lapā.

Saskaņā ar LAB statūtu 5.2.1.punktu, biedra pienākums ir „*ievērot biedrības statūtus un pildīt pilnsapulces un valdes lēmumus*”. Taču nav pamata uzskatīt, ka minētais statūtu 5.2.1.punkts ir attiecināms uz LAB izstrādāto cenu lapu.

Tirgus dalībnieku apvienību lēmumi vai izteikumi, kam ir rekomendējošs raksturs, proti, bez sankcijām par to neievērošanu, var ietekmēt konkurenci konkrētajā tirgū. Fakts, ka tikai viens no LAB biedriem ir ievērojis ieteiktās cenas, bet citi tikai daļēji (ņemot par pamatu LAB ieteiktās cenas), neatbrīvo šīs rīcības izvērtējumu atbilstoši konkurences tiesībām⁹, jo rīcība, kuras mērķis ir konkurences kavēšana (brīvas cenu veidošanas ietekmēšana), būtiski ietekmē konkurences apstākļus konkrētajā tirgū.

Konkurences padome secina, ka LAB mērķis, izveidojot cenu lapu, ir bijis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp atslēgmeistaru pakalpojumu sniedzējiem – konkurentiem LAB ietvaros. Turklāt LAB biedri šo LAB iniciatīvu ir akceptējuši. Konkurence ir izslēgta, ja konkurenti (LAB biedri) vienojas par cenām t.sk., vienojas par noteiktu cenu līmeni, un dara to zināmu viens otram. No normatīvā regulējuma izriet (Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta), ka LAB, izveidojot (ieteicamo) cenu lapu, ir nodrošinājis brīvas konkurences apstākļiem neatbilstošu cenu pārredzamību LAB biedru starpā.

LAB darbībās, izveidojot LAB ieteicamās cenas, ir saskatāmas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums.

Turklāt, kā ir nostiprinājies Eiropas Savienības Tiesas praksē, cenas noteikšana konkurentu starpā, pat ja tā ir tikai kā mērķis vai rekomendācija, ietekmē konkurenci, jo šāda lēmuma rezultātā visi dalībnieki var prognozēt ar saprātīgu noteiktības pakāpi, kādu cenas politiku piemēros tā konkurenti¹⁰. Pat ja šāds lēmums praksē nebūtu ieviests, šādu lēmumu mērķis tik un tā satur pārkāpuma sastāva pazīmes.

6. Pārkāpuma konstatēšana, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšana

Ņemot vērā konstatētos faktus un pierādījumus kopsakarā, kuru izvērtējums sniegts iepriekš, Konkurences padome secina, ka LAB darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskam sastāvam.

6.1. Konkurences likuma 12.panta pirmā daļa nosaka: „*Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu*”.

Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpuma izdarīšanas. Eiropas Savienības Tiesa, tostarp, ir norādījusi, ka rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas¹¹. Tā kā aizliegtās vienošanās pārkāpums noticis starp tirgus dalībniekiem (konkurentiem), kas darbojas vienā tirgus līmenī (horizontālā kartēļa vienošanās), tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta trešo daļu „*Konkurences padome ir tiesīga uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentiem apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 500 latu katram*”.

⁹ Skatīt lietas C-96/82 IAZ *International Belgium NV v Commission*, 20.paragrāfu

¹⁰ Skatīt lietas 8/72 *Vereeniging van Cementhandelaren* [1972] ECR 977, 21.paragrāfu

¹¹ Skatīt lietu Nr.T-68/04 *SGL Carbon AG v Commission of the European Communities*

Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumus atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.796) kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

6.2. Noteikumu Nr.796 3.punktā ir noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Šo noteikumu 12.punktā noteikts, ja Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu izdarījusi reģistrēta vai neregistrēta tirgus dalībnieku apvienība (piemēram, asociācija, savienība, biedrība, nodibinājums) vai tās amatpersona, naudas sodu uzliek tiem tirgus dalībniekiem, kuri ir apvienības biedri un piedalījušies minētajā pārkāpumā, vai tirgus dalībnieku apvienībai. Ņemot vērā minēto, lēmumā konstatēto un to, ka aizliegtā vienošanās tika realizēta, LAB biedru pilnvarotajām LAB amatpersonām izstrādājot dokumentus ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009, naudas sods ir uzliekams LAB.

Konkurences padome 2011.gada 9.janvārī nosūtīja vēstules LAB (Nr.59) un Valsts ieņēmumu dienestam (Nr.60) ar lūgumu iesniegt LAB gada pārskata par 2011.gadu „Peļņas vai zaudējumu aprēķins” kopiju. Konkurences padome atbildi (t.sk. ar apliecinājumu, ka LAB gada pārskats par 2010.gadu ir pēdējais apstiprinātais gada pārskats) no LAB nav saņēmusi, taču Valsts ieņēmumu dienests 2011.gada 13.janvāra vēstulē Nr.8.21.9.1.1/891 norāda, ka LAB nav iesniegusi gada pārskatu (t.sk. Peļņas vai zaudējumu aprēķinu) par 2011.gadu.

Konkurences padome 2011.gada 16.decembrī saņēma no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 2011.gada 16.decembra vēstuli Nr.7-3-163911 ar Latvijas Atslēgmeistaru brālības (reģ.Nr.40008029358) Gada pārskatu par 2010.gadu, kurā norādīts, ka LAB neto apgrozījums 2010.finanšu gadā Latvijas Republikā bija LVL 645.

6.3. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- Pārkāpumu veidu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida horizontālās karteļu vienošanās ir uzskatāmas un klasificējamas kā sevišķi smags pārkāpums. Ņemot vērā minēto un to, ka aizliegta vienošanās ir notikusi starp profesionālās apvienības biedriem, kuri vienojas par vienotu rīcību tirgū un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 1,5 līdz 7 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- Katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekiem bijusi aktīva vai pasīva loma.

Dokumentus ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009 ir izstrādājušas LAB amatpersonas. Iepriekš minētais liecina par to, ka LAB biedri kopumā ir atbalstījuši šādu LAB darbību, turklāt Lietā ir iegūti pierādījumi, ka LAB izstrādātās cenas ir tiešā veidā piemērotas. Lietas izpētes laikā nav iegūti pierādījumi par pārkāpuma iniciatoru, kā arī par to, kuram no LAB biedriem bija aktīva vai pasīva loma pārkāpumā.

Lietā arī nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka kāds LAB biedrs būtu aktīvi norobežojies no minētā pārkāpuma.

- **Vērtējot pārkāpuma ilgumu**, Lietā ir iegūti dokumenti ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009. Tādējādi minētais pārkāpums ilgst vairāk kā gadu, bet nepārsniedz piecus gadus.

6.4. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, *ja izdarīts sevišķi smags pārkāpums*, naudas soda apmērs nosakāms no 1,5 līdz 7 procenti no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma smagumu kā arī to, ka LAB sākot ar 2007.gadu ir neliels biedru skaits un nav konstatēti kontroles/soda mehānismi, naudas sods nosakāms 2 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu naudas soda apmērs par šāda ilguma pārkāpumu ir līdz 0,5 procentiem. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma ilgumu, naudas sods palielināms 0,2 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējais naudas soda apmērs LAB tiek noteikts 2,2 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

6.5. Konkurences padome secina, ka nav konstatējami Noteikumu Nr.796 23.punktā norādītie un citi apstākļi naudas soda samazināšanai LAB. Tādējādi Konkurences padome nesaskata pamatu samazināt LAB naudas sodu.

6.6. Konkurences padome secina, ka nav konstatējami Noteikumu Nr.796 21.punktā norādītie apstākļi naudas soda palielināšanai LAB. Tādējādi, nav pamats palielināt LAB naudas sodu.

6.7. Līdz ar to Konkurences padome secina, ka LAB piemērojams naudas sods 2,2 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Tā kā aizliegtās vienošanās pārkāpums noticis konkurentus pārstāvošas apvienības ietvaros, kas darbojas vienā tirgus līmenī (horizontālā kartēļa vienošanās), tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta trešo daļu „*Konkurences padome ir tiesīga uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentiem apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 500 latu katram*”. Piemērojot Noteikumu Nr.796 13., 14., 15., 17.punktu, 18.4., 19.2. apakšpunktu, un saskaņā ar LAB neto apgrozījumu 2010.finanšu gadā Konkurences padome secina, ka pat maksimālais naudas sods (10 procenti no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma) nesasniegtu Konkurences likuma 12.panta trešajā daļā noteikto minimālo soda apmēru, kā rezultātā galīgais LAB piemērojamais naudas sods nosakāms LVL 500 (pieci simti latu) apmērā.

6.8. Tiesiskā pienākuma uzlikšana

Izvērtējot Lietā konstatētos faktiskos apstākļus un ņemot vērā iepriekšējos punktus secināto, kā arī ievērojot samērīgumu un lietderības apsvērumus, secināms, ka LAB ir uzliekams tiesiskais pienākums. Tikai šādā veidā tiktu nodrošināta lēmumā konstatētā pārkāpuma turpmāka neatkārtošanās, nodrošinot, ka LAB biedri uzzinātu par pārkāpumu, kas izriet no LAB ieteiktajām cenām. Saskaņā ar to, ka Lietā ir gūti pierādījumi par to, ka LAB ieteiktās cenas ir tieši piemērotas, LAB ieteiktās cenas tiek izmatotas veidojot savas cenu lapas, dokuments ar nosaukumu LAB ieteiktās cenas 2007 tiek izvietotas klientiem/gala patērētājiem redzamā vietā un konkrētais gadījums tiek kvalificēts kā sevišķi smags pārkāpums, tad Konkurences padome saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta pirmo daļu secina, ka LAB ir nepieciešams uzlikt tiesisko pienākumu. Saskaņā ar Konkurences likuma 27¹.pantu Konkurences padomes lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā izpildi daļā par tiesiskā pienākuma piemērošanu.

Ievērojot uzliekamo tiesisko pienākumu saturu un raksturu, to izpildei un paziņošanai par tiesisko pienākumu izpildi, tiek noteikts atbilstošs un samērīgs laika periods. Tādējādi

šo apsvērumu ietvaros, lai pārkāpums turpmāk neatkārtotos, LAB ir nepieciešams uzlikt šādus pienākumus:

1) 60 dienu laikā no šī lēmuma saņemšanas dienas sasaukt pilnsapulci, kurā informēt LAB biedrus par to, ka LAB izstrādātie dokumenti ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009 ir prettiesiski un līdz ar to LAB biedriem tie nav saistoši no to pieņemšanas brīža.

2) 14 dienu laikā no tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt Konkurences padomei iepriekš minētās pilnsapulces protokolu, visu LAB biedru sarakstu, pilnsapulcē piedalījušos LAB biedru sarakstu, kā arī pierādījumus, kas apliecina, ka LAB ir informējis tos LAB biedrus, kuri nav piedalījušies pilnsapulcē.

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, 12.panta pirmo un trešo daļu, 27¹.pantu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 12., 13., 14., 15., 17.punktu, 18.4., 19.2. apakšpunktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65. un 66. pantu, Konkurences padome

n o l ē m a:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Latvijas Atslēgmeistaru brālības darbībās.

2. Noteikt tiesiskos pienākumus – 60 dienu laikā no šī lēmuma saņemšanas dienas sasaukt pilnsapulci, kurā informēt LAB biedrus par to, ka LAB izstrādātie dokumenti ar nosaukumiem LAB ieteiktās cenas 2007 un LAB ieteiktās cenas 2009 ir prettiesiski un līdz ar to LAB biedriem tie nav saistoši no to pieņemšanas brīža. 14 dienu laikā no tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt Konkurences padomei iepriekš minētās pilnsapulces protokolu, visu LAB biedru sarakstu, pilnsapulcē piedalījušos LAB biedru sarakstu, kā arī pierādījumus, kas apliecina, ka LAB ir informējis tos LAB biedrus, kuri nav piedalījušies pilnsapulcē.

3. Uzlikt Latvijas Atslēgmeistaru brālībai naudas sodu LVL 500 (pieci simti latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV78TREL1060001019900, kods TREL22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot normatīvos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātu maksājumu apliecināša dokumenta kopiju.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme